

Monumentnummer*: 508278

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 23 april 1999
Kadaster deel/nr 82658/127

Woonplaats* Naarden
Gemeente* Gooise meren
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Naarden
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Naarden
Sectie* G
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1415

Omschrijving**

Inleiding

In kern 15e-eeuws in baksteen opgetrokken DWARSHUIS met een 17e-eeuwse aanbouw aan de achterkant (zo) van het woonhuis met bijbehorende waterafvoer en waterput. Het woonhuis is mogelijk een van de oudste huizen van Naarden waarvan delen de brand van 1572 overleefd hebben. De met de burens gedeelde kopgevel aan de zuidwestzijde bevat een kleinere en oudere kopgevel met kaarsnissen en stamt waarschijnlijk uit het midden van de 15e eeuw. Dit oudste gedeelte van het woonhuis heeft mogelijk tot het buurpand behoord aangezien dit pand namelijk een overwelfde kelder bezit in het gedeelte dat grenst aan de gemeenschappelijke kopgevel. In 1974 is het object in zijn geheel gerestaureerd waarbij gestreefd is naar behoud van zoveel mogelijk oorspronkelijke onderdelen. Zo zijn de kopgevels en de houten kapconstructie zoveel mogelijk intact gelaten. Daarnaast is de blokpleister van de voorgevel verwijderd en zijn nieuwe deuren, luiken en vensters in historiserende stijl aangebracht. De hoge zolder is tijdens deze verbouwing opgesplitst in een eerste verdieping en een zolderetage. Het dak is voorzien van vijf dakramen aan de straatkant en drie kleine dakkapellen en twee dakramen aan de tuinkant (zo). Tijdens deze restauratie zijn ook de ijzeren hekwerkjes teruggeplaatst die zich aan weerszijden van de voorgevel bevinden. N.B. De schuur ten zuidoosten van het object valt buiten de bescherming.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In kern 15e-eeuws in baksteen opgetrokken DWARSHUIS, opgetrokken in baksteen met gepleisterde plint op een rechthoekige plattegrond onder een met rode Hollandse pannen gedekt zadeldak en een 17e-eeuwse aanbouw onder lessenaarsdak aan de achterkant (zo) van het woonhuis. De voorgevel (nw) met houten dakgoot en -lijst en muurankers heeft een symmetrische gevelindeling met in het midden een paneeldeur met 9-ruitsbovenlicht, hardstenen dorpel en een houten omlijsting van twee pilasters met basement, gladde schacht en geometrische kapiteel en -lijst. Aan weerszijden van de deur bevindt zich een schuifraam met 12-ruitsroedenvenster in het schuifgedeelte en 8-ruits bovenlichten onder ontlastingsbogen die niet aansluiten op de raamkozijnen en breder zijn dan de ramen. De vensters zijn voorzien van opgeklampte luiken. Op de beide grenzen met de buurpanden zijn twee ijzeren hekwerkjes geplaatst. De achtergevel (zo) met houten bakgoot op klossen heeft rechts twee 9-ruitsvensters, in het midden een deur met een apart draaiend boven- (met 9-ruitsvenster) en ondergedeelte en links een deur-en-venster combinatie bestaande uit een dubbele deur en een venster aan weerszijden waarvan de vier delen voorzien zijn van een 10-ruitsvenster. Alle ramen, deuren en luiken van de voor- en achtergevel zijn in de jaren zeventig aangebracht. Het zadeldak, dat wordt bekroond door twee vierkante schoorstenen aan de uiteinden, heeft aan de straatkant vijf dakvensters en aan de tuinkant drie dakkapellen en een dakvenster in het zadeldak en een dakvenster in het aangebouwde lessenaarsdak. De dakkapellen en -vensters zijn in de jaren zeventig aangebracht. De structuur van het voorhuis wordt bepaald door een centrale gang en aan weerszijden een kamer. Het voorhuis is opgetrokken met behulp van een in kern 15e-eeuwse houten skeletconstructie. Boven de begane grondverdieping bevinden zich drie oorspronkelijke eind 15e-eeuwse eiken moerbalken waarvan de middelste en zuidwest gelegen balk aan de voormalige achterzijde van het woonhuis voorzien zijn sleutelstukken met peerlkraalprofiel en een gesneden rozetje. Het meest zuidwest gelegen bevindt zich een 17e-eeuwse grenen balk. De eiken kap bestaat uit drie eind 15e-eeuwse dubbele jukken, hoge krommers en een eind 19e/ begin 20e-eeuwse naaldhouten sporenkap. De dubbele jukken zijn voorzien van gesneden telmerken die van noordoost naar zuidwest nummeren. Het onderscheid tussen links en rechts wordt gevormd door gebroken merken. De hoge krommers van het onderste juk zijn voorzien van hun oorspronkelijke halfhouts aangelipte blokkeels. De oostwestelijke kopgevel bevat een kleinere en oudere kopgevel met kaarsnissen die mogelijk uit het midden van de 15e-eeuw dateert en misschien heeft toebehoord aan het buurpand. Het overige deel van deze gevel en de noordoost gevel (die zich bevindt achter een in een jaren zeventig gemetselde muur) dateert uit het eind van de 15e-eeuw. In de tuin bevindt zich een gemetselde waterput en is een gemetselde constructie aangebouwd aan de oostkant van de tuingevel dat waarschijnlijk dienst heeft gedaan als afwateringssysteem. Het dwarshuis is gelegen in de Gansoordstraat binnen de vesting Naarden.

Waardering

Het woonhuis aan de Gansoordstraat 14 is een van de oudste woonhuizen in Naarden en van algemeen belang wegens architectuur-, cultuur- en bouwhistorische waarde als voorbeeld van een goed bewaard gebleven in baksteen opgetrokken in kern 15e-eeuws dwarshuis met een 17e-eeuwse aanbouw, waarvan de interne structuur, alle sporen van de vroegste bouwfases en de 15e-eeuwse eiken kapconstructie goed herkenbaar zijn. Het woonhuis is van situationeel en typologisch belang als dwarshuis, een type huis bevolkt door de minder welgestelden, gelegen binnen de vesting van Naarden.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument